

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lotterilagen och till lagar som har samband med den

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lotterilagen och till lagar som har samband med den (RP 135/2021 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Elina Rydman, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Jukka Tukia, inrikesministeriet
- överdirektör Riitta Kaivosoja, undervisnings- och kulturministeriet
- överdirektör Ossi Malmberg, Finlands Akademi
- vice verkställande direktör Velipekka Nummikoski, Veikkaus Ab
- generalsekreterare Rosa Meriläinen, Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf
- generalsekreterare Pekka Aula, Suomalainen Tiedeakatemia ry
- expert på politisk påverkan Katja Asikainen, Ungdomssektorns takorganisation i Finland Alians rf
- chef för samhällsrelationer Ilmari Nalbantoglu, Finlands Olympiska Kommitté rf
- verksamhetsledare Tanja Risikko, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf
- generalsekreterare för SOSTE rf Vertti Kiukas, nätverket av Veikkaus förmånstagare
- ordförande Riku Keski-Rauska, Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- European Gaming and Betting Association
- Forum Artis ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Det viktigaste syftet med propositionen är att förebygga och minska skadeverkningarna av spel om pengar och att effektivisera kampen mot spelverksamhet som strider mot lotterilagen. Kulturskottet har bedömt propositionen med avseende på sitt ansvarsområde.

Kulturskottet understöder regeringens strävan att förhindra och lindra de spelrelaterade problemen och anser att minskade spelrelaterade skadeverkningar är ett viktigt samhälleligt mål. Enligt rapporten Finländarnas penningspelande 2019 från Institutet för hälsa och välfärd var spelproblemet vanligast bland unga i åldrarna 18–24 år (5,3 %). Utskottet anser att det är viktigt att personer med spelproblem erbjuds adekvat stöd för att förebygga problemspelande och komma ifrån beroendet.

Veikkaus Ab ska stötta i verksamhetsförutsättningarna genom att ett dotterbolag får rätt att bedriva affärsverksamhet mellan företag med tillstånd från statsrådets kansli. Avsikten är att Veikkaus Ab:s kompetens inom spelutveckling ska kunna utnyttjas kommersiellt genom att tjänster och produkter säljs till utländska bolag inom spelbranschen. Det är inte fråga om att erbjuda konsumenter speltjänster utomlands. En eventuell avkastning från den nya affärsverksamheten redovisas för allmännyttiga ändamål på samma grunder som avkastningen från penningspelsverksamheten redovisas i dag. Kulturskottet understöder de föreslagna bestämmelserna, som möjliggör ny affärsverksamhet inom Veikkaus Ab.

Avkastning från penningspelsverksamhet

Enligt de gällande bestämmelserna i lotterilagen används 53 procent av avkastningen från Veikkaus Ab till att främja idrott och fysisk fostran, vetenskap, konst och ungdomsarbete (nedan bildningssektorn), 43 procent till att främja hälsa och social välfärd och 4 procent till att främja hästuppfödning och hästsport. Av den avkastning som går till bildningssektorn används med stöd av lagens 17 a § 25 procent till att främja idrott och fysisk fostran, 17,5 procent till att främja vetenskap, 38,5 procent till att främja konst, 9 procent till att främja ungdomsarbete och 10 procent för att främja de här ändamålen på det sätt som årligen bestäms närmare i statsbudgeten.

Regeringen föreslår inga ändringar i användningsändamålen eller utdelningen, men de föreslagna bestämmelserna har konsekvenser för avkastningen från penningspelsverksamheten och därmed för bidragen till mottagarna.

Enligt propositionen bedöms de föreslagna lagstiftningsåtgärderna påverka avkastningen från Veikkaus Ab:s penningspelsverksamhet på två sätt. Som regeringen säger kan propositionens konsekvenser för Veikkaus Ab:s avkastning inte bedömas exakt i förväg, eftersom den totala avkastningen påverkas av flera olika faktorer. Avkastningen från penningspel påverkas inte bara av lagstiftningsåtgärder, utan av flera andra faktorer. Bland dem märks Veikkaus Ab:s frivilliga åtgärder för att förebygga och minska skadeverkningarna av spel om pengar, utbudet av penningspel utanför det finska fastlandet, förändringar som rent generellt sker i spelandet och en rad oförutsedda omständigheter.

Utlåtande KuUU 20/2021 rd

Coronapandemin och åtgärderna för att förebygga spelrelaterade skador har i betydande grad och varaktigt påverkat Veikkaus Ab:s verksamhet och därmed också avkastningen från penningspelsverksamheten. Veikkaus Ab redovisade 2019 ett belopp på 1 009 miljoner euro i avkastning till staten, och år 2020 ett belopp på omkring 680 miljoner euro. Enligt den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2021 (RP 209/2021 rd) har Veikkaus Ab:s avkastningsprognos för 2021 sjunkit från 740 till 700 miljoner euro. I budgeten för 2021 kompenseras den minskade avkastningen från spelverksamhet till fullt belopp. Förmånstagarna får alltså bidrag på en nivå som motsvarar inräktningsnivån för 2019.

Regeringen har beslutat återkalla de bidragsminskningar som tidigare planerats för 2022 och som beror på att avkastningen från spelverksamheten minskat. I november har regeringen för avsikt att lämna en kompletteringsproposition för 2022. Där kommer det att ingå förslag om att återkalla nedskärningarna till följd av den minskade avkastningen från penningspel. Nedskärningarna återkallas så att den minskade avkastningen kompenseras till fullt belopp 2022 i anslagen till stödtagarna.

Kulturutskottet konstaterar att avkastningen från spelverksamheten utgör en väsentlig del av den statliga finansieringen av bildningssektorn. Med medlen finansieras omkring 20 procent av anslagen till vetenskap, drygt 50 procent av anslagen till konst, över 90 procent av anslagen till idrott och fysisk fostran och cirka 70 procent av anslagen till ungdomsverksamhet. Utskottet understryker att det arbete som utförs inom dessa sektorer spelar en betydande roll och har stort genomslag i vårt samhälle. Många stödtagare har en viktig roll till exempel i förebyggande arbete och främjande av välfärden. Utskottet konstaterar att flera verksamheter som tidigare finansierats med generella budgetmedel under årens lopp har förts över från avkastningen från penningspel till budgetanslag och att mottagarna i hög grad är beroende av statliga anslag för sin verksamhet.

Det inte ändamålsenligt att anslagen till att främja vetenskap, konst, idrott, fysisk fostran och ungdomsarbete är kopplade till avkastningen från spelverksamhet, menar utskottet. Anslagen till de här verksamheterna måste vara anpassade till behoven i vårt samhälle utan att de är beroende av avkastning från penningspel.

Kulturutskottet har i flera sammanhang (bl.a. KuUB 10/2020 rd) uttryckt sin oro över hur anslagen ska räcka till och vara förutsägbara för stödtagarna inom bildningssektorn. Utskottet anser det vara viktigt att verksamhetsförutsättningarna för stödtagarna inom vetenskap, konst, idrott, fysisk fostran och ungdomsarbete tryggas också i fortsättningen och att anslagen till dem inte bara är tillräckliga utan också långsiktiga och stabila.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet anför

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande KuUU 20/2021 rd

Helsingfors 17.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
vice ordförande Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Sanna Antikainen saf
medlem Marko Asell sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Ville Kaunisto saml
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Ari Koponen saf
medlem Pirkka-Pekka Petelius gröna
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Maiju Tuominen.